

AKTUALITY ARBORISTICKÉ AKADEMIE

Nezisková organizace – Arboristická akademie ZO ČSOP

Zimní arboristická konference v Ostravě „Systémová ochrana stromů – invaze a management jmelí a listových škůdců“

Téma napadení stromů jmelím a listovými škůdci v intravilánech i extravilánech měst a obcí je velmi aktuální téma ve velké části republiky. Arboristická akademie ČSOP se proto v letošním roce rozhodla věnovat tomuto této problematice pravidelnou Zimní arboristickou konferencí. Moravskoslezský kraj je jedním z regionů, který se potýká s masivním napadením listnatých stromů jmelím bílým a současně město Ostrava v posledních letech věnuje značnou pozornost preventivnímu ošetření jírovců proti listovým škůdcům - zejména klíněnce jírovcové. Proto se město Ostrava stalo jasným kandidátem pro výběr lokality pro uspořádání letošní vzdělávací akce.

Konference se konala na Přírodovědecké fakultě Ostravské univerzity ve dnech 10. – 11. března 2022.

Ostravská univerzita nám vyšla maximálně vstříc, a to nejen poskytnutím potřebných prostor a organizační pomocí, ale zejména účastí přednášejících odborníků a záštitou rektora prof. MUDr. Jana Laty, CSc. Zejména v oblasti studia jmelí patří Přírodovědecká fakulta OU dlouhodobě mezi čelní pracoviště v ČR.

Konference se konala jako hybrid, tzn., že účastníci a většina přednášejících byla přítomna přímo na místě, a současně byla celá akce streamovaná on-line. Technicky se jednalo o první pokus o podobný typ akce a i přes některé nedokonalosti jsme formát hybridního pořádání uznali jako velmi výhodný a budeme v něm pokračovat i u příštích akcí. Zajímavá témata předneslo celkem 15 předních českých odborníků, které poslouchalo před padesát účastníků. První den byl věnovaný teorii a oborové diskusi. Hlavním tématem dne byl management jmelí - a to od teoretických základů a informací o probíhajícím výzkumu až po praktické zkušenosti s limitací šíření pomocí řezu a chemického ošetření. Přednášky se konaly v posluchárně Přírodovědecké fakulty. Druhý den konference byl prioritně věnovaný listovým škůdcům a metodě limitace jejich šíření systémovými injektážemi. Výklad byl rozdělený na teoretické přednášky a praktické ukázky prezentovaných technologií v terénu.

Již tradiční akcí při konferencích Arboristické akademie je společenský večer, který je oblíbený zejména pro možnost setkávání odborníků na

příjemné neutrální půdě, což letos představoval hotel Best, nacházející se jen pár set metrů od Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity. Kdo se na konferenci nedostal, tak o její témata rozhodně nepříjde. Výstup z konference budeme nabízet na e-shopu AA k zakoupení jako webinář.

Věříme, že se opět brzy sejdem na další zajímavé konferenci a nebudeme muset čekat dva roky jako tentokrát.

Přednáška Brusel

Dne 22.3.2022 proběhla v sídle České reprezentace při Evropském parlamentu v Bruselu prezentace končícího projektu LIFE Tree Check, o kterém na stránkách našeho měsíčníku pravidelně informujeme. Pod vedením garanta projektu - Nadace Partnerství - zde své výstupy prezentovali zástupci všech partnerských organizací:

- Czech Globe - Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v.v.i.

- SAFE TREES, s.r.o.
- Karpatský rozvojový inštitút, o.z.
- Ekotoxa, s.r.o.
- Lemitor
- Ökotárs alapítvány.

Akce proběhla v souběhu s vyhlášením vítěze mezinárodní soutěže Evropský strom roku, kterým se letos stal polský kandidát - Dub Dunin. Stříbrnou i bronzovou příčku obsadily také duby - španělský a portugalský. Zástupcem českých

stromů byla v evropském klání Zpívající lípa, která získala v národní anketě jubilejní 20. titul Strom roku.

Součástí exkurze české "delegace" po okolí města Brusel byla návštěva místních parků, arboreta a vybraných památných stromů. Videozáznam z návštěvy včetně kompletní přednášky ing. J. Kolaříka, Ph.D. můžete shlédnout na <https://youtu.be/SSgIIPOzsqw>.

Výzkum metod péče o senescentní stromy v ČR

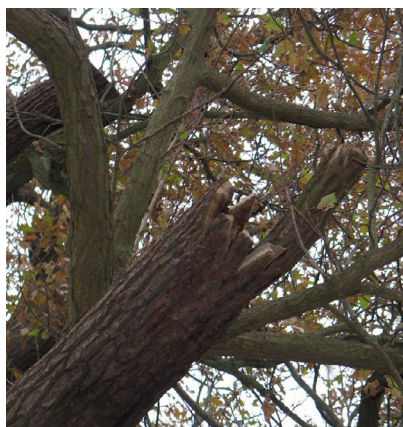
Naší sesterské organizaci - ČSOP Vlašim - se podařilo získat ve spolupráci s naší základní organizací a pracovištěm Akademie věd ČR finanční podporu na následující 2 roky na založení pokusných ploch pro sledování vlivu zásahů na podporu biodiverzity senescentních stromů. Našimi zahraničními partnery v projektu jsou Pro Natura (Švédsko) a Tree Solutions (Norsko). Jedná se o první rozsáhlou studii na dané téma v ČR, která proběhne ve spolupráci s našimi partnery ze Švédska a Norska. Výsledkem tohoto projektu bude hned několik výstupů:

- realizovaná ošetření typu

management senescentních stromů na několika stovkách vybraných jedinců,

- odzkoušení zásahů typu veterinizace mladých a dospělých stromů s monitoringem efektu
- zpracování publikací na téma obecná péče o mimolesní zeleň a speciální management senescentních stromů
- společná výměna zkušeností se zahraničními partnery projektu a řada dalších doplňkových témat.

Zahájení projektu proběhne v druhém čtvrtletí tohoto roku a plánované dokončení je již v roce 2024.

ArboChat

Diskuse k arboristickým tématům probíhá na platformě Zoom každé pondělí od 20:00 a je otevřená pro všechny arboristy, zahradníky a další, které zajímá péče o stromy ve městech, v obcích i krajině. Zaměření jednotlivých epizod jsou pestrá. Věnujeme se praktické i konzultační arboristice, legislativě či ekonomice. V rámci speciálních dílů ArboChat PLUS se můžete těšit na rozhovory s významnými osobnostmi oboru a arboristy ze zahraničí.

Setkání probíhá na platformě zoom.us. Pro připojení na kterékoli pondělí se postačí zaregistrovat pouze jednou na odkazu: <https://arbo.arboristickaakademie.cz/arbochat> nebo pomocí přiloženého QR kódu.

Nedávno proběhlo:

- 54. díl: Arboristické standardy - národní a Evropské - vztah, používání a harmonizace (J. Kolařík)
- 55. díl: Rigging: spustacie brzdy, winche, bubny (M. Zelenák)
- 56. díl: NV 362/2005 Sb. - postavení stromolezení v právním systému ČR a s tím související praxe (J. Fanta)
- 57. díl: Dendrologický průzkum 1 - základní schéma a hodnocení základních ploch (J. Kolařík)
- 58. díl: Dotace v arboristice (J. Forejt)

V květnu se můžete těšit:

- 2.5. Dendrologický průzkum 2 - individuální hodnocení stromů (J. Kolařík)
- 9.5. ArboChat s Michalem Zelenákem (praktické téma)
- 16.5. Ekobenefity stromů (J. Kolařík)
- 23.5. Advanced Biomechanical Analysis (J. Kolařík)
- 30.5. ArboChat s J. Forejtem (ekonomické téma)

Záznamy:

Editované videozáznamy již proběhlých ArboChatů lze získat na odkazu: <https://vimeo.com/ondemand/arbochat/> Postupně vystavujeme ArboChaty ve formě podcastu, a to každou středu. Všechny podcasty Arboristické akademie naleznete na podcast.arboristika.cz, nebo přímo na Spotify, Apple Podcasts, Google podcasts apod. Pustit si už můžete i první ArboChat PLUS - rozhovor s arboristou Petrem Chylikem, který více jak 20 let žije a pracuje v USA.

Osobnosti české a slovenské arboristiky

Lukáš Oliva, majitel společnosti Arbos ze Starého Jičína, je jedním z nejdéle „fungujících“ arboristů v České republice. V posledních letech překonává své introvertní nastavení a začíná se sdílet se svými zkušenostmi, zejména v oblasti ošetřování stromů napadených jmelím - naposledy jsme ho mohli potkat na letošní Zimní arboristické konferenci.

1. Jak dlouho se věnuješ arboristice a jak dlouho již funguje Tvá firma ARBOS?

Začal jsem někdy v roce 1998 v brněnské firmě EDEN. V roce 2002 jsem se stal živnostníkem. Postupem času jsem si vybudoval malé firemní zázemí, koupil jsem frézu na pařezy a štěpkovač. Našli si mě ti správní lidé, které jsem hledal a s nimi tvořím tuto firmu. Vzájemně si vyhovujeme a respektujeme – to je klíč k tomu, že to funguje a stále nás to baví a naplňuje.

2. Proč arboristika, co Tě vedlo k tomuto oboru?

Před rokem 1998 jsem moc nevěděl co by mě zaujalo natolik, abych v pracovním poměru vydržel více jak 1 rok. Prošel jsem řadou zkušeností – od práce pomocného zdravotního personálu na gynekologickém sále, přes práci kulisáka v divadle „Husa na provázku“, po prodejce toroidních transformátorů. Tenkrát jsme trochu lezli po skalách, třeba Stránská skála v Brně a Pálava.

Takže výšky mě vždycky lákaly, i když z nich mám stále respekt. Jednou jsem četl inzertní noviny, kde bylo napsáno: „Hledáme výškové specialisty v péči o stromy“ To mě zaujalo a hned jsem zavolał na telefonní číslo. Na druhém konci byl Miloš Netolický - tehdejší průkopník v našem oboru, společně s Jardou Kolaříkem a jinými. Za hodinu jsme si dali sraz v kanceláři a bylo na zbytek života jasno. I když už Miloš není mezi námi, v srdci ho mám stále a jsem dodnes vděčný za možnosti, jaké mi dal a hlavně za jeho lidský přístup. V dnes již neexistující firmě EDEN jsem prošel všemi úrovněmi – od pomocníka pod stromy po vedoucího provozu. Vytvořil se tam velice „zajímavý“ kolektiv stromolezců, z nichž většina z nich je stále aktivními a kvalitními arboristy.

3. Kde a jak jsi získal nejcennější zkušenosti v arboristice?

Asi takové ty základní informace a „celostní“ přístup ke stromům od kolegy stromolezce Pavla K., se kterým jsem v začátcích pracoval a pak, když jsem jako živnostník jezdil pracovat do větších arboristických společností (PROSTROM, BAOBAB...). Bylo přínosné sledovat možnost organizace práce. Nechci říct, že to v EDENU nebylo, ale ke konci už to byl celkem punk. Jezdil jsem za prací s kolegy autobusem (např. do Aše), v batohu jsem měl celé stromolezecké vybavení včetně oblečení, pily, benzínu a oleje, spacáku a karimatky. V autobuse

s takovýmto „větším“ batohem a 3metrovou „pinohou“ (pilka na tyči) v ruce, jsme vždy budili značný rozruch :-). Potom jsme zakotvili někde v blízkém lomu nebo „zasquatovali“ opuštěný barák. Byly to fakt zajímavé časy a ke štěstí nám nic nechybělo. Ale faktem je, že už tenkrát probíhalo nejružnější profesní školení – co znám, tak zejména firmou LIST, jak jinak. Od nich mám první týdenní školení „Péče o alejové stromy“ z roku 1999. V současnosti, ale získávám zkušenosti spíše na školeních a konferencích a samozřejmě v reálné práci při ošetřování stromů.

4. V březnu se uskutečnila v Ostravě Zimní arboristická konference „Systémová ochrana stromů“, na které jsi měl krátkou přednášku na téma Limitace výskytu jmelí řezem. Jak Ti bylo v roli přednášejícího, jsi zvyklý mluvit před veřejností?

Když mi Jarda Kolařík to telefonu sdělil, že chce, abych přednášel na konferenci, řekl jsem nejdříve NE! Ale hned nato jsem řekl: „Jdu do toho“. Jelikož svým dětem radím, ať se ničeho nebojí, odhodlal jsem se taky vystoupit ze své „komfortní zóny“ a zkusit, co to obnáší jít s kůží na trh. Musím o sobě prozradit, že jsem opravdu trochu nervózní, když mám o něčem mluvit před lidmi. Někaké zkušenosti sice mám z akcí „Zdravé stromy pro zítřek“ ale jinak

nic moc ☺. Asi měsíc před konferencí jsem zažíval různé stavy úzkosti a strachu, co bude, až na mě dojde řada. Proto jsem zahájil takovou drobnější „mentální očistu“, která mi velice pomohla v soustředění. Moje děti (13,11,8,4,2) mi pak pomohly vytvořit prezentaci v PowerPointu. Fotek jsem měl dost a říkal jsem si, že když nebudu moc mluvit, budou fotky. Když jsem šel „na řadu“ a Jirka Poulík, který přednášel přede mnou, to ještě natahoval, bušilo mi srdce tak, že jsem si myslel, že mikrofon, který mi připli na košili bude snímat jen to bušení srdce! Pak ale přišlo uklidnění a myslím, že jsem řekl, co bylo třeba ☺. Nebylo to vůbec tak hrozné, jak si to člověk maluje v představách.

5. Jak se Ti líbila Zimní arboristická konference, dozvěděl jsi se nějaké nové informace z oboru?

Jako všechny konference a školení byla přínosná a líbila se mi. Svobodně jsem si to vybral, tak co bych si stěžoval. Mám dobrý dojem z setkávání lidí se společnými zájmy. Úroveň byla dle mého názoru vysoká, hlavně možnost aktivně se zapojit do debaty byla velice přínosná. Asi jako každý vím, že nejsme (až na výjimky) na vrcholu poznání. Je potřeba o věcech jako je např. chemická likvidace jmelí, postřik proti klíněnce atd., debatovat a prokonzultovat s odborníky z jiných oborů. Je spousta souvisejících záležitostí, které je nutné „doladit“. A to, že

tam jezdím hlavně kvůli společenskému večírku, nemusím zdůrazňovat.

6. Na Vašich webových stránkách jsem se dočetla, že jste nositeli certifikátu European Tree Worker. Jsi Ty osobně držitelem této mezinárodní certifikace ETW? Pohybuješ se aktuálně i na zahraničních trzích v rámci arboristiky?

Ano, jsem držitelem tohoto certifikátu, a i když vím a osobně znám mnoho velice kvalitních stromolezců bez ETW či ČČA, doporučuji všem si ho udělat. Považuji to za takový řidičák na stromy pro zákazníky. V zahraničí se nepohybuji. Rád bych se, ale někdy podíval na Slovensko ☺

7. Podělíš se s námi o nějakou nejkurióznější situaci, kterou jsi zažil při své práci?

Asi nejkurióznější zážitek mám z předloňského setkání stromolezců. Snažím se každoročně pořádat u nás v horské chatě „Na Svinci“

takové malé setkání kamarádů z oboru. Jdu si ven zakouřit (to se ještě může, ne?) a vidím človíčka, jak vytahuje z kufru auta láhve vína. Nebyl to nikdo jiný než Jarda Kolařík. Bylo to prima, hrálo se na kytary a ukulele a během setkání, pod rouškou lehké přiopilsti, jsem se vetřel do jeho přízně a tím si splnil svůj dětský sen (arboristiku dělám už 24 let). Druhý kuriózní zážitek mám, když mi Jarda volal, a poprosil mě, jestli bych nepřednášel na konferenci o jmelí ☺

8. Máš v současné době čas na sebevzdělávání v arboristice? Co říkáš na projekt Arboristická akademie s názvem „ARBOChat“?

Berte to jen jako můj subjektivní názor. Nejsem úplně příznivcem takovýchto projektů – chybí mi tam ten přímý kontakt, ale jako alternativa je to víc než dobré. Asi to už bude do budoucna standardem. Doufám, že se budeme častěji potkávat spíše na fyzické „platformě“.

9. Myslíš si, že je v nabídce dostatek příležitostí ke kvalitním vzdělávacím aktivitám v arboristice, co Ti případně v nabídce chybí?

Myslím, že je to u nás dobré. V současné nabídce mi nic nechybí.

10. Co Tvůj volný čas, máš nějaký? Kolo, hory a lyže? S rodinou nebo s kamarády?

Jelikož mám „trošku“ větší rodinu, tak svůj volný čas trávím prakticky jen v práci (s kamarády). Až doma začne práce! Ale abych si nestěžoval, tak ano, své zájmy mimo rodinu si pečlivě střežím a snažím obhájit. Rád hraji tenis, basket, lyžujeme celá rodina. Jinak mám asi podobný zájem jako většina lidí v mém věku – klid!

Dřevní houby v arboristické praxi

Popraška (*Coniophora*)

Jedná se o rod hub, vytvářejících rozlité (resupinatní) plodnice. Celkově obsahuje 23 druhů, z nichž jsou v ČR zastoupené 4. Nejvýznamnějším druhem je P. sklepní, která je spolu s dřevomorkou domácí (*Serpula lacrymans*) považovaná za nejvýznamnějšího technického škůdce na dřevních konstrukcích.

Přehled druhů je uveden v následující tabulce:

<i>C. arida</i> (Fr.) P.Karst.	p. tenká
<i>C. capnoides</i> Ellis & Everh.	
<i>C. dimitica</i> G. Cunn.	
<i>C. elegans</i> Höhn.	
<i>C. eremophila</i> Lindsey & Gilb.	
<i>C. flava</i> Burt	
<i>C. fuscata</i> Bres. & Torrend	
<i>C. fusispora</i> (Cooke & Ellis) Cooke	p. vřetenovýtrusá
<i>C. hanoiensis</i> Pat.	
<i>C. harperi</i> Burt	
<i>C. ladoi</i> Tellería	
<i>C. lichenoides</i> Massee	
<i>C. marmorata</i> Desm.	
<i>C. matzuzawae</i> Yasuda	
<i>C. media</i> Bourdot & Galzin	
<i>C. merulioides</i> Falck	
<i>C. minor</i> G.Cunn.	
<i>C. mollis</i> Ginns	
<i>C. olivacea</i> (Fr.) P.Karst.	p. olivová
<i>C. opuntiae</i> Tellería	
<i>C. prasinoidea</i> (Bourdot & Galzin) Bourdot & Galzin	
<i>C. puteana</i> (Shum.: Fr.) P.Karst	p. sklepní
<i>C. submembranacea</i> (Berk. & Broome) Cooke	

Plodnice jsou rozlité, tenké (1–2 mm), tvořící rozsáhlé povlaky široké až desítky cm. Sterilní lem plodnice je bělavý nebo nažloutlý, vrásčitý. Plodnici lze snadno oddělit od substrátu. Rouško (hymenium) je nejčastěji hrbolaté, méně často hladké nebo vrásčité, okrové, šedookrové, olivově hnědé až tmavě hnědé. Dužnina je tenká, bílá nebo našedlá, v mládí vosková, později tuhá. Prakticky bez vůně. Výtrusný prach je olivově hnědý.

Na živých stromech se setkáváme s dekompozicí dřeva popraškou, působící intenzivní hnědou hnilobu. Rozloženou hmotu dřeva často využívají mravenci – zejména mravenec obrovský (*Camponotus herculeanus*) – k budování hnízd. Z dutin a trhlin ve kmenech při své činnosti vynášejí trusinky, které jsou pak patrné kolem bázi napadených stromů a na jejich borci.

Častým doprovodným symptomem jsou otvory ve kmenech vytesané datlovými ptáky, kteří hnízda mravenců vybírají. V takových případech je u kolonizovaných stromů navíc nutné se obávat minimální zbytkové stěny dutiny. Podle nálezové databáze oborového portálu je kolonizace často omezená na oblast báze kmene a kmene.

Prokázání rozsahu kolonizace je poměrně snadné s využitím základních neinvazivních přístrojových metod - akustické tomografie a tahových zkoušek.

28	29	30	31	1	2	3
ArboChat						
4	5	6	7	8	9	10
ECoST Kick-off project meeting Czech Republic				ČCA – pozemní pracovník KOLÍN	Výsadba HODONÍN	
ArboChat						
11	12	13	14	15	16	17
VetExT (Norway) Vlašim						
ArboChat	Přípravný kurz na certifikaci ČCA PP KOLÍN					
+ STROMOLEZENÍ Polygon Singing Rock Poniklá						
18	19	20	21	22	23	24
		Den Země KOLÍN				
ArboChat	Řez stromů BRNO		Komplexní studium arboristiky KOLÍN			
25	26	27	28	29	30	1
Školení SŽ Karlovy Vary						
ArboChat			Přípravný kurz VETcert ON-LINE			
2	3	4	5	6	7	8
			Školení SŽ Praha			
ArboChat			Komplexní studium arboristiky KOLÍN			
+ STROMOLEZENÍ Polygon partner Singing Rock Slovensko						
9	10	11	12	13	14	15
TeST Final project meeting Slovensko			Školení SŽ Brno	ČCA – pozemní pracovník KOLÍN		
ArboChat			+ EVAKUACE A PRVNÍ POMOC PŘI STROMOLEZENÍ Polygon Singing Rock Poniklá	+ STROMOLEZENÍ - opakovací Polygon Singing Rock Poniklá		
16	17	18	19	20	21	22
ČCA – pozemní pracovník KOLÍN	ČCA – pozemní pracovník KOLÍN	Certifikace VETcert				
ArboChat						
+ STROMOLEZENÍ Polygon Singing Rock Poniklá				+ STROMOLEZENÍ - opakovací Polygon Singing Rock Poniklá		
23	24	25	26	27	28	29
ArboChat		Školení SŽ Jihlava				
30	31	1	2	3	4	5
ČCA – stromolezec	ČCA – stromolezec	Přípravný kurz na certifikaci ČCA PP KOLÍN				
ArboChat						

LEGENDA:

+ Název školení - školení pořádané ve spolupráci s SINGINGROCK, přihlášky na www.singingrock.cz	+ Název školení - školení pořádané ve spolupráci s WORKSAFETY Kolín, přihlášky na www.worksafety.cz	+ Název školení - školení pořádané ve spolupráci s agenturou IPSUM. Přihlášky na www.ipsum.cz	+ Název školení - školení pořádané ve spolupráci se společností Safe Trees. Informace na info@safetrees.cz
--	---	--	--

Arboristická akademie ZO ČSOP
Sokolská 1095, 280 02 Kolín 2
telefon: +420 770 147 324 (Hana Forejtová)
e-mail: kancelar@arboristickaakademie.cz

